

אַזְלַת הוֹרוֹת

(אוזלת הורות)

■ (באנגלית: unfit parenthood)

חוסר יכולת של הורה לדאוג לצרכים של ילדו כראוי. המונח משמש לצד המונח אי־מסוגלות הורית. המונח מבוסס על הצירוף אַזְלַת יָד (דברים לב, לו). במקור זהו צירוף של פועל ושם – אַזְלַת היא צורת עבר נסתרת (במקום אַזְלָה על דרך הֶלְכָה) והאות ת שבסופה היא צורן הנקבה הקדום; פירושו המקורי של הצירוף 'נגמר הכוח'. לימים המילה 'אזלת' נתפסה כשם עצם בצורת נסמך ובקמץ קטן, והצירוף הובן כ'חוסר אונים'.

רְאִיָּה הַבְּאֵה בְּעֵבֶרָה

(ראיה הבאה בעבירה)

■ (באנגלית: fruit of the poisonous tree)

ראיה המושגת כתולדה של פעולה בלתי חוקית של הרשות. בשיטות המשפט בעולם יש עמדות שונות לראיות מסוג זה. בישראל נפסק כי לבית המשפט יש שיקול דעת לפסול ראיה שהושגה שלא כדין אם קבלתה תיצור פגיעה מהותית בזכותו של הנאשם למשפט הוגן. המונח נטבע על פי הצירוף התלמודי 'מצווה הבאה בעבירה', שעניינו קיום מצווה מתוך עבירה או הגורר לעבירה. הביטוי 'פירות העץ המורעל' הוא תרגום מן הלעז.

שִׁיטָה יְרִיבִנִית

■ (באנגלית: adversarial system) שיטה אדוורסרית

שיטת משפט שבה הצדדים מתעמתים זה עם זה, ותפקידו של בית המשפט – השופט או חבר מושבעים – להכריע ביניהם על פי העובדות והראיות שהם מביאים לפניו. השיטה מקובלת בבריטניה ובארצות שירשו את שיטת המשפט הבריטי, המכונה 'המשפט המקובל', ובכללן ישראל. שם התואר 'יריבני' מחליף את המילה אדוורסרי ששורשיה בלטינית ועניינה 'אויב, יריב'.

שִׁיטָה חֶקְרָנִית

■ (באנגלית: inquisitorial system) שיטה אינקוויזיטורית

שיטת משפט שבה לבית המשפט, ובכלל זה לשופט, יש תפקיד פעיל בהשגת הראיות ובגילוי העובדות. השיטה מקובלת בארצות מערב אירופה כגון צרפת. שם התואר 'חקרני' מחליף את המילה אינקוויזיטורי ששורשיה בלטינית ועניינה 'חקירה'.

תְּאָגִיד חֶקוֹק, תְּאָגִיד שְׁהוֹקִים בְּחֶקוֹק

■ (באנגלית: statutory corporation) תאגיד סטטוטורי

(תאגיד חקוק, תאגיד שהוקם בחיקוק)

תאגיד שהוקם בדרך של חקיקת חוק (או במקרים נדירים בחקיקת משנה של הרשות המבצעת). החוק קובע את אופן הקמתו, את מטרתו, את מבנהו ואת סמכויותיו של התאגיד המוקם. דוגמה לתאגיד חקוק היא האקדמיה ללשון העברית שהוקמה על פי "חוק המוסד העליון ללשון העברית", התשי"ג-1953.